

Materiál je finančne podporený z projektu Európskej únie Grundtvig číslo 94100334 Participation, Identity, Integration, Remembrance : European Puzzle II. Za obsah zodpovedajú výlučne autori a Európska komisia ani národná agentúra nenesú zodpovednosť za použitie týchto informácií.



Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme



Fenomén dobrovoľníctva v sociálnych službách

Zborník príspevkov

Recenzentky:

Prof. PhDr. Anna Tokárová, CSc.

PhDr. Lenka Vavrinčíková, PhD.

© Tatiana Matulayová (editorka), Alžbeta Brozmanová Gregorová, Jana Janečková, Šárka Koubová, Nataša Matulayová, Sylwia Pelc, Ilona Košč, Stanislav Košč, Beata Szluz,, Michaela Tureckiová, 2011

Technická redaktorka: Michaela Lipčaková

Cover design: © Michaela Lipčaková

© Prešovská univerzita v Prešove 2011

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľa práv.

ISBN 978-80-970485-5-6

Materiál je finančne podporený z projektu Európskej únie Grundtvig číslo 94100334 Participation, Identity, Integration, Remembrance: European Puzzle II.
Za obsah zodpovedajú výlučne autori a Európska komisia ani národná agentúra nenesú zodpovednosť za použitie týchto informácií.



Lifelong Learning Programme



Recenzentky: Prof. PhDr. Anna Tokárová, CSc.
PhDr. Lenka Vavrinčíková, PhD.

© Tatiana Matulayová (editorka), Alžbeta Brozmanová Gregorová, Jana Janečková, Šárka Koubová, Nataša Matulayová, Sylwia Pelc, Ilona Košć, Stanislav Košć, Beata Szluz, Michaela Tureckiová, 2011

© Prešovská univerzita v Prešove 2011

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľa práv.

ISBN: 978-80-970485-5-6

OBSAH

Predhovor	4
Fenomén dobrovoľníctva optikou andragogiky a sociálnej práce	
Tatiana Matulayová.....	6
Evropský kontext a místní priority v segmentu občanského vzdělávání	
Michaela Tureckiová	17
Regionálny rozvoj – aspekt sociálnej práce	
Nataša Matulayová	37
Situation of Volunteering in Poland	
Sylwia Pelc	46
Nowe oblicze wolontariatu – zapożyczenia kanadyjskie	
Ilona Košć	53
Špecifické aspekty náboženskej motivácie pre dobrovoľnícku prácu v sociálnych službách	
Stanislav Košć	65
Wolontariusz – streetworker wobec problemów osób bezdomnych	
Beata Szluz	75
Hodnotenie dobrovoľníckej skúsenosti a vybrané determinanty dobrovoľníctva ako formy odbornej praxe	
Alžbeta Brozmanová Gregorová	86
Dobrovolnictví studentů na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích	
Jana Janečková - Šárka Koubová	100

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- JÁN XXIII., *Pacem in terris* (11.4.1963), In: *Dokumenty sociálnej náuky Cirkvi*. Trnava: SSV, 2007, s. 275nn.
- JÁN PAVOL II., *Centesimus annus* (1.5.1991), In: *Dokumenty sociálnej náuky Cirkvi*. Trnava: SSV, 2007, s. 515nn.
- BENEDIKT XVI.: *Deus caritas est* (25.12.2005), Trnava: SSV, 2006
- KOŠČ, S.: *Teologické proprium sociálneho učenia Cirkvi*. In: DUDA, J. (zost.): *Aktuálne otázky z teológie. Zborník z vedeckej konferencie, Ružomberok, 7. decembra 2005*, Ružomberok: Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2006, s. 119-131.
- KOŠČ, S.: *Prednostná láska k chudobným ako kritérium spoločenskej morálky*. In: *Katechéza v škole a v rodine. Zborník prednášok z konferencie, Ružomberok, 6.-11. novembra 2006*, Ružomberok: Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2006, s. 7-12.
- MATULAYOVÁ, T.: *Dobrovoľníctvo v sociálnych službách v kontexte andragogiky a sociálnej práce*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2007.
- TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O.: *Dobrovoľníci a práce s nimi v organizáciách*. Praha: Portál, 2006.

WOLONTARIUSZ-STREETWORKER WOBEC PROBLEMÓW OSÓB BEZDOMNYCH

Beata Szluz⁶⁰

„Dobro wspólne nakierowane jest
na tworzenie wartości ponadindywidualnych,
a jego konkretyzacją jest miłość społeczna”⁶¹
(J. Korał, 2000, s.154)

Abstakt: *Bezdomovectvo je jedným z najzložitejších spoločenských problémov v oblasti výskumu a jeho riešenia. Vo vzťahu k ľuďom odmietajúcich pobyt v inštitúcii, je situácia obzvlášť zložitá. Ukazuje sa, že veľmi dobré riešenie tohto problému možno nájsť prostredníctvom pracovnej metódy, ktorá nie je ešte stále v Poľsku veľmi zaužívaná, á ktorá je používaná terénnyimi pracovníkmi (zamestnanci na plný úväzok alebo dobrovoľníci). V súvislosti s vyššie uvedeným, je článok venovaný problematike streetworkingu, ktorý je využívaný v sociálnej práci s bezdomovcami.*

Abstract: *The homelessness is one of the most difficult social issues for research and for solving. In relation to people refusing to stay in an institution the situation is particularly complicated. It turns out that a very good solution for this difficulty can be found by means of the work method which is still not very common in Poland, namely that used by streetworkers (full time employees or volunteers). In connection with the above, the herein article is devoted to the issue of streetworking, which is used in social work with the homeless.*

Wstęp

Bezdomność jest problemem społecznym znanym od dawna, ale stosunkowo mało zbadanym. Jest to konsekwencją szeregu trudności, które wiążą się z prowadzeniem badań tego zjawiska. Są one bowiem pracochłonne, czasochłonne, bardzo drogie, a nawet niebezpieczne. Lektura literatury przedmiotu pozwala na

⁶⁰ Uniwersytet Rzeszowski, Ul. Ks. J. Jątowego 24, 35-950 Rzeszów, bszluz@poczta.fm; bszluz@univ.rzeszow.pl

⁶¹ Interesujące badania nad problematyką wartości wśród młodych ludzi prowadził m.in. J. Mierzwa (2006, s.42-62).

stwierdzenie braku jednolitej definicji bezdomności. W niniejszym artykule przyjęto operacyjną definicję, która brzmi następująco: „bezdomność rozumiem zatem jako sytuację osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które spełniałoby minimalne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Za bezdomne uważam osoby i rodziny:

1. korzystające ze schronienia w różnego rodzaju ośrodkach udzielających im pomocy, a także zaspokajające swoje potrzeby paramieszkaniowe w różnego rodzaju obiektach niemieszkalnych lub pozostające pod gołym niebem,
2. mające lub nie mające zameldowania w jakimś pomieszczeniu mieszkalnym, jeżeli ich faktyczna sytuacja mieści się w ramach określonych w definicji bezdomności,
3. tylko osoby z obywatelstwem polskim oraz mające zezwolenie na pobyt stały w Polsce lub status uchodźcy (także w czasie procedury starania się o ten status),
4. tylko osoby dorosłe lub te dzieci, które znajdują się w sytuacji bezdomności wraz ze swoimi rodzicami lub prawnymi opiekunami” (A. Przymeński, 2001, s.29).

W dotychczas podejmowanych w Polsce analizach rozważano m.in. bezdomność jako kwestię społeczną, heterotopię bezdomności, problem marginalizacji bezdomnych, ich aktywizowanie zawodowe, bezdomność rodzin samotnych matek czy pomoc udzielaną tej grupie osób (np. strategie pomocy (B. Szluz, 2008, s.225-237). Owa pomoc jest świadczona w Polsce przede wszystkim przez instytucje publiczne oraz przez podmioty prowadzące swoją działalność w ramach sektora pozarządowego, ale ze znacznym przesunięciem akcentu na wspomniany trzeci sektor. Działalność podejmowana w obu sektorach, a szczególnie przez NGO-sy, w dużej mierze jest oparta na działalności ochotników. W związku z powyższym niniejszy artykuł poświęcono specyficznej aktywności wolontariuszy, tzw. streetworkerów, którzy pracują w szczególnie trudnych warunkach, poza placówkami udzielającymi pomoc podopiecznym.

Pojęcie wolontariatu i streetworkingu

W literaturze przedmiotu działalność charytatywna jest definiowana jako: „ogół działań społecznych nastawionych na pełniejsze i łatwiejsze osiągnięcie dobra wspólnego, domagającego się poszanowania praw osoby ludzkiej oraz przeciwstawianie się patologiom społecznym poprzez wszechstronną dobroczynność” (J. Korał, 2001, s.118). Wolontariat jest jedną z najbardziej szlachetnych postaw człowieka. Źródłowo tego pojęcia należy szukać w łacińskim określeniu *voluntarius* (dobrowolny, ochotniczy) (D. Pietrowski, 2001, s.31). Z kolei w angielskich wyrazach oznacza: *voluntary* - dobrowolny, samorzutny, spontaniczny, nieprzymuszony, nieobowiązkowy, ochotniczy; *volunteering* - zgłaszanie się na ochotnika; *voluntary service* - pracę dobrowolną, służbę ochotniczą, posługę ochotniczą (B. Szluz, 2007, s.249).

Wolontariusze są to osoby, które świadomie i dobrowolnie zdecydowały się bezpłatnie pomagać innym ludziom lub organizacjom. Owa pomoc powinna wykraczać poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie (D. Pietrowski, 2001, s.32). Wolontariuszem może być zatem osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje czynności, odpowiadające świadczeniu pracy, na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (DzU 2003, nr 96, poz.873, art.2, ust.3). Ustawa określa podmioty, na których rzecz wolontariusze mogą wykonywać zadania (Tamże, art.42). Są to: organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie ich działalności statutowej, a w szczególności w zakresie pożytku publicznego. Podmiotami korzystającymi ze świadczeń wolontariuszy mogą być organy administracji publicznej oraz jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej. A. Zych (2001, s.61) podkreślił, że organizacje ochotnicze, w odróżnieniu od instytucji publicznych, powinny wyróżniać się następującymi podstawowymi cechami: dobrowolnością, budzić uczucie zadowolenia oraz zaspokajać ogólnospołeczne potrzeby. W tym miejscu należy sprecyzować zakres działań wolontariuszy, który obejmuje nie tylko inicjatywy na rzecz innych osób potrzebujących pomocy, ale także aktywność na rzecz zwierząt,

ochrony przyrody czy ochrony zabytków, działalność w domach kultury. Mogą oni pracować w biurze przy prowadzeniu dokumentacji, obsłudze komputera czy serwisu internetowego, projektować materiały promocyjne, zajmować się adresowaniem i wysyłaniem materiałów, tłumaczeniem korespondencji, pozyskiwaniem sponsorów itd.

Swoistą formą pracy socjalnej polegającej na wyjściu do osoby bezdomnej i pracy w środowisku jest tzw. streetworking⁶². Stanowi on praktyczne wykorzystanie metody outreach (sięganie na zewnątrz, wyjście do). Wywodzi się on z działań podejmowanych w Stanach Zjednoczonych w połowie XX wieku, a nakierowanych na licznie powstające gangi młodzieżowe. Głównym jego celem było zapobieganie przestępczości nieletnich. Następnie w latach siedemdziesiątych XX wieku działalność ta rozprzestrzeniła się w Europie Zachodniej, obejmując swym zasięgiem coraz to nowe grupy docelowe. Na początku lat dziewięćdziesiątych streetworking trafił do Polski (A. Michalska). Obecnie metoda pracy outreach jest upowszechniana przez organizacje pozarządowe i instytucje publiczne. Obejmuje swoim działaniem różne grupy docelowe, np. osoby bezdomne, uzależnione od narkotyków, świadczące usługi seksualne, grupy dzieci i młodzieży ze środowisk dotkniętych patologiami społecznymi itd. Praca prowadzona jest z osobami potrzebującymi pomocy w środowisku, w którym żyją. Polega zatem na wychodzeniu do beneficjenta i podejmowaniu szeregu działań według reguł ustalonych wspólnie z nim. Zobowiązuje do współdziałania z podopiecznym, dostosowania tempa pracy do jego możliwości i potrzeb. Jest to metoda innowacyjna, ponieważ polega na bezpośrednim docieraniu do tzw. grup docelowych. W przypadku osób bezdomnych jest to praca z podopiecznymi na dworcach, na działkach, w altankach, w parkach, na terenach leśnych, na cmentarzach, w bunkrach, ruinach budynków, w wagonach kolejowych i innych miejscach, w których przebywają ludzie potrzebujący pomocy. Podstawę w tego typu działaniach stanowi wzbudzenie zaufania, chęci do nawiązania i podtrzymywania kontaktu oraz zbudowanie więzi z podopiecznym. Osoba bezdomna powinna odczuwać wsparcie i akceptację jej życiowych decyzji.

⁶² Na temat prawnych aspektów streetworkingu w Polsce szerzej pisze m.in. G. Sujecka-Rula.

Wyróżniono kilka rodzajów streetworkingu, można wśród nich wymienić następujące:

1. Nastawiony na jednostkę - najważniejszy jest kontakt i osobista więź między podopiecznym a streetworkerem, wsparcie i indywidualna opieka. Wykorzystywany jest np. w kontaktach z osobami świadczącymi usługi seksualne, osobami uzależnionymi od narkotyków.
2. Nastawiony na grupę - służy integracji grupy, wytworzeniu więzi między jej członkami. Jest stosowany np. w pracy z młodzieżą.
3. Oparty na ofertach pomocy - streetworker z przygotowanym programem pomocy zwraca się do grup docelowych, praca przybiera formę zorganizowanych akcji. Jest użyteczny np. w pracy z osobami przyjmującymi narkotyki dożylnie. Często stosowane są tzw. busy z pomocą socjalną.
4. Ukierunkowany na multiplikatorów - tworzenie i wspieranie inicjatyw o charakterze samopomocy, akcje prewencyjne wśród części grupy docelowej. Wykorzystywany jest np. w przygotowywaniu liderów grupy (J. Dec).

W pracy streetworkerów z osobami bezdomnymi wyszczególniono następujące etapy:

1. Praca nad wzbudzeniem zaufania:
 - a. pierwszy kontakt: nawiązanie, wysłuchanie historii, ustalenie sposobu wspólnego kontaktowania się, interwencja w sytuacjach kryzysowych (np. choroby, zagrożenia życia);
 - b. ponowny kontakt lub kontakty: próba wniknięcia w biografię klienta (wspólne ustalenie indywidualnych przyczyn bezdomności), stworzenie możliwości do mówienia o problemach osoby bezdomnej, zidentyfikowanie i nazwanie konkretnych problemów, podjęcie próby budowania dalszego planu pracy, wzbudzenie motywacji do zmiany sytuacji życiowej, udzielenie wsparcia emocjonalnego (bazowanie na pozytywnych zasobach klienta), uświadamianie konieczności podejmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie.
2. Kontynuowanie pracy:
 - a. przekazywanie informacji o systemie wsparcia, przedstawienie informacji o systemie polityki społecznej wraz z ewentualnym korygowaniem błędnego myślenia u klienta, wskazywanie różnego rodzaju możliwości pomocy;

- b. odpowiedź na potrzeby osoby bezdomnej, szukanie konkretnych rozwiązań w odniesieniu do indywidualnego klienta;
 - c. wspieranie psychiczne i kontynuowanie pozytywnych działań.
3. Skonstruowanie planu i jego wdrażanie (metoda małych kroków). Na tym etapie pracy możliwe jest obranie i wytyczenie kilku sposobów postępowania:
- a. przekazanie kontaktu oraz skierowanie i wdrożenie do systemu placówek dla osób bezdomnych (noclegownia, schronisko, dom dla bezdomnych);
 - b. podtrzymywanie kontaktu i praca w środowisku pobytu osoby bezdomnej;
 - c. podjęcie współpracy z innymi instytucjami polityki społecznej (np. ośrodkiem pomocy społecznej);
 - d. pomoc w załatwieniu spraw administracyjnych (np. ustalenie miejsca zameldowania lub ostatniego miejsca zameldowania, posiadania/uzyskania dowodu osobistego, ubezpieczenia zdrowotnego, sytuacji materialnej).
 - e. zakończenie kontaktu lub jego zawieszenie na pewien czas (ponawianie oferty pomocy);
 - f. włączenie rodziny i/lub grona znajomych i przyjaciół do diagnozy oraz pomocy w rozwiązaniu problemów;
 - g. umówienie zainteresowanej osoby bezdomnej na konkretne spotkanie (z pracownikiem socjalnym, psychologiem, pedagogiem, socjologiem), przekazanie informacji o kontakcie;
 - h. pomoc w dotarciu w umówione miejsce (np. szpital, placówka dla osób bezdomnych);
 - i. monitorowanie efektów podjętych działań;
 - j. w momencie przekazania kontaktu – stopniowe wygaszanie – uniezależnienie od pomocy streetworkera (E. Szczypior, A. Meller).

Dostrzeżono szereg korzyści, które płyną z tego typu pracy:

1. Dla osób bezdomnych streetworking jest swoistym sprzeciwem wobec marginalizacji społecznej.
2. Dla obywateli streetworking stanowi: zwiększenie poczucia ich bezpieczeństwa w miejscach publicznych; działanie nakierowane na przełamywanie negatywnego stereotypu

osób bezdomnych w społeczeństwie; propagowanie idei pomagania osobom potrzebującym.

3. Dla państwa streetworking jest novum na rynku pracy - wyjście „do klienta” jest nowatorskim ujęciem pracy z osobą bezdomną; dodatkowo streetworking stanowi brakujące ogniwo pomiędzy beneficjentem a instytucją pomocy społecznej.
4. W przypadku pracy streetworkera można również mówić o pewnego rodzaju monitoringu klientów pomocy społecznej, który może przyczynić się do racjonalnego zagospodarowania środków finansowych przez instytucje pomocy społecznej.
5. Streetworking może być również wykorzystany jako metoda diagnozy społeczności osób bezdomnych „od wewnątrz”.
6. Daje możliwość pracy w środowisku, tzw. przełamanie bariery biurka.
7. Czas, który może streetworker poświęcić podopiecznemu (jedynym ograniczeniem czasu jest zmiana zachodząca w podopiecznym lub jej brak, która następuje na skutek kontaktów ze streetworkerem); elastyczność (dopasowanie oferty i sposobu pomocy) w pracy z beneficjentem oraz umożliwienie pracy w zespole.
8. Bezdomny ma możliwość wyboru streetworkera, z którym chce współpracować.
9. Bardzo istotną korzyścią płynącą ze streetworkingu jest wypracowanie platformy współpracy pomiędzy sektorem publicznym i organizacjami trzeciego sektora (M. Dębski; S.M. Gurbisz; M. Kowalewski).

Streetworkerzy mogą być pracownikami etatowymi określonych instytucji, ale także są mini wolontariusze (wolontariusz-streetworker). Są to osoby, które ochotniczo pracują poza placówkami, w środowisku m.in. z osobami bezdomnymi. Najczęściej podejmują one działania w ramach inicjatyw wspomnianego sektora non-profit.

Specyfika działań wolontariuszy-streetworkerów na rzecz osób bezdomnych

Egzemplifikacją podejmowanych działań może być program „Gorący patrol”, realizowany na terenie Lublina wspólnie z Centrum Duszpasterstwa Młodzieży (Centrum Wolontariatu). Głównym celem pracy wolontariuszy-streetworkerów jest

udzielanie wsparcia osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. Grupa wolontariuszy poprzez pracę w środowisku, w miejscach, gdzie przebywa najczęściej bezdomnych dociera do nich z gorącymi napojami, posiłkami oraz pomocą tzw. przedmedyczną. Podejmowane działania pozwalają dotrzeć do bezdomnych z informacjami na temat możliwości otrzymania instytucjonalnej pomocy. We współpracy z pracownikami dziennego ośrodka wsparcia i pracownikami socjalnymi, wolontariusze asystowali podczas rozwiązywania różnych problemów oraz w procesie wychodzenia z bezdomności. W ramach realizacji niniejszego programu podjęto również działania zmierzające do aktywizacji bezdomnych. Były to przede wszystkim działania pomocowe na rzecz innych potrzebujących ludzi, np. podczas przygotowywania i wydawania paczek świątecznych ubogim rodzinom.

Innym przykładem mogą być działania podjęte w ramach projektu „Agenda Bezdomności - Standard Aktywnego Powrotu na Rynek Pracy”, który był realizowany w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, współfinansowanej z Europejskiego Funduszu Społecznego (D. Pogorzelska). Projekt ten został uznany przez niezależnych ekspertów z organizacji pozarządowych za jeden z dobrych przykładów wykorzystania funduszy strukturalnych. Streetworkerzy pracowali wykorzystując metodę asystowania osobie bezdomnej i zagrożonej bezdomnością (indywidualne towarzyszenie i wspieranie). Współpracowali z instytucjami pomocy społecznej, a ich aktywność była ukierunkowana na budowanie kontaktu, wskazanie możliwości i tworzenie inicjatyw w zakresie pomocy człowiekowi. Wśród głównych zadań wymieniono aktywizację społeczną i zawodową oraz udzielanie pomocy w zakresie warunków bytowych podopiecznych.

Interesujące przedsięwzięcie realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie. Program nosił tytuł „Streetworking w środowisku osób bezdomnych” i był skierowany do osób, które nie korzystały z pomocy miejskich placówek opiekuńczych (Otwarty Portal Monaru). Streetworkerzy odwiedzali miejsca, gdzie osoby bezdomne przebywały najczęściej m.in. dworce, pustostany oraz parki i skwery. Ich zadaniem było rozpoznanie środowiska osób bezdomnych, stworzenie socjodemograficznego obrazu nieformalnych grup osób

bezdomnych oraz określenie zagrożeń występujących w tych grupach. Streetworkerzy informowali osoby bezdomne o pomocy, którą mogą uzyskać, przekazywali wiedzę o zagrożeniach związanych z bezdomnością (choroby somatyczne, uzależnienia, przemoc). Podejmowali także interwencję w sytuacjach kryzysowych, aktywizowali osoby bezdomne do zmiany sposobu życia oraz udzielali wsparcia emocjonalnego.

Podsumowanie

Praca wolontariusza-streetworkera wymaga wielokrotnego powtarzania określonych działań i gestów, które najczęściej dopiero po długim czasie przynoszą pierwsze oznaki chęci do współpracy ze strony osób potrzebujących. W przypadku podejmowania tego rodzaju działań niezbędne jest posiadanie predyspozycji osobowościowych do pracy w marginalizowanych społecznie środowiskach. Jednocześnie nieodzowne jest posiadanie wiedzy, m.in. z zakresu socjologii, pracy socjalnej, pedagogiki, psychologii, a nawet prawa. Streetworker zaczyna swoją pracę od przyglądania się potencjalnym podopiecznym oraz obserwacji terenu. Nawiązanie pierwszego kontaktu jest najtrudniejsze, zatem musi on wykazać się cierpliwością, posiadać umiejętność obserwowania i przenikania do danego środowiska. Po upływie pewnego czasu zaczyna być rozpoznawalny i jeśli zostanie zaakceptowany, a jego intencje dobrze odczytane, ma szansę na nawiązanie współpracy z beneficjentami. Głównym jego zadaniem są działania prowadzące do zmiany dotychczasowego trybu życia podopiecznego. Jest to wyzwanie wymagające wytrwałości i wyrozumiałości, a także posiadania wiedzy w zakresie problemu bezdomności. Owo zadanie jest długofalowe, wymaga sporego zaangażowania i otwartości.

Wśród głównych efektów streetworkingu dla doskonalenia systemu pomocy osobom bezdomnym należy wymienić następujące: uzupełnienie oferty pomocowej o wyspecjalizowaną kadre i wolontariuszy pracujących „na ulicy”; zapewnienie łączności między służbami pomocowymi a bezdomnymi (szczególnie tymi, którzy unikają kontaktu z instytucjami pomocowymi); kreowanie nowej jakości pracy socjalnej polegającej na „byciu” przy osobie bezdomnej; efektywniejszą pomoc poprzez stały i skuteczny kontakt z beneficjentami. Z kolei wolontariat daje możliwość poznania innych ludzi i ich

problemów. Jest świetną szansą na zdobycie nowych umiejętności. Uczy otwartości, wytrwałości, pochylenia się nad drugim człowiekiem. Umożliwia wypróbowanie własnych umiejętności w nowych sytuacjach i rolach życiowych. Pozwala oderwać się od codziennych obowiązków, może być sposobem na samotność, twórcze przeżycie okresu poszukiwania pracy. Ułatwia przełamanie stereotypów w odniesieniu do konkretnej grupy osób, w tym także bezdomnych.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- DEC, Joanna. Formy streetworkingu. *www.tada.pl* z dnia 24.09.2008.
- DĘBSKI, Maciej. Streetworking jako przejaw prospołeczności. In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- GURBISZ, Sylwia Marta. Korzyści płynące z metody dla streetworkera. In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- KORAL, Jarosław. 2001. Szkolne Koła Caritas jako przykład wolontariatu młodzieży. In. *Roczniki Naukowe Caritas*. Roč. 5. Warszawa: Fundacja „Pro Caritate”. ISBN 83-88843-53-2, s.117-129.
- KORAL, Jarosław. 2000. Podstawy działalności charytatywnej Kościoła na przykładzie organizacji Caritas. Kraków: Poligrafia Salezjańska. ISBN 83-86473-86-X. s.282.
- KOWALEWSKI, Marcin. Streetworking jako uzupełnienie działań systemowych dla osób bezdomnych. In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- MICHALSKA, Anna. Streetworking w doświadczeniach europejskich. In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- MIERZWA, Janusz. 2006. Dekalog a młodzież. In. *Koncepcje pomocy człowiekowi w teorii i praktyce*. Eds.: Z. Frączek, B. Szluz. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. ISBN978-83-7338-258-9, s.42-62.
- Otwarty Portal Monaru. Streetworking wśród bezdomnych. *www.monar.info.pl* z dnia 24.09.2008.

- PIETROWSKI, Dariusz. 2001. Wolontariat w Polsce – nowe spojrzenie na pracę społeczną. In. *Roczniki Naukowe Caritas*. Roč. 5. Warszawa: Fundacja „Pro Caritate”. ISBN 83-88843-53-2, s. 31-38.
- POGORZELSKA, Dominika. Streetworker – nowy zawód dla charyzmatycznych i odważnych, *www.ab.org.pl*, z dnia 14.10.2008.
- Centrum Wolontariatu. Programy Centrum, *www.wolontariat.org.pl*, z dnia 24.09.2008.
- PRZYMEŃSKI, Andrzej. 2001. Bezdomność jako kwestia społeczna w Polsce współczesnej. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej. ISBN 83-88760-04-1. s.281.
- SUJECKA-RUŁA, Grażyna. Prawne aspekty streetworkingu. In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- SZCZYPIOR, Ewa. MELLER, Agnieszka. Standard streetworkingu (ulicznej pracy socjalnej). In. e-przewodnik streetworkingu. *www.ab.org.pl/e-przewodnik* z dnia 18.10.2008.
- SZLUZ, Beata. 2007. Wolontariat wyrazem miłości do człowieka niepełnosprawnego. In. *Oblicza miłości w pedagogice*. Eds.: M. Białas, D. Ruszkiewicz. Łódź: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej. ISBN 978-83-7405-246-7. s.245-263.
- SZLUZ, Beata. 2008. Strategie pomocy osobom bezdomnym. In. *Opieka i pomoc społeczna wobec wyzwań współczesności*. Eds.: W. Walc, B. Szluz, I. Marczykowska. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. ISBN 978-83-7338-376-0, s. 225-237.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, *DzU 2003, nr 96, poz. 873*.
- ZYCH, Adam. 2001. Słownik gerontologii społecznej. Warszawa: Wydawnictwo „Żak”. ISBN 83-88149-44-X, s.326.